

Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα Κύπρου

1

Κα - λὴν ε - σπέ - ραν θα σας πω κι αν εἶναι ο - ρι - σμὸς σας Χρι -
 Χρι - στὸς γεν - νιέ - ται σὴ - με - ρα στη Βη - θλε - ἐμ την πό - λη οι

8

στοῦ τη θεῖ - α γέν - νη - ση να πω να πω στ' α - ρχον - τι - κό σας.
 ου - ρα - νοῖ α - γάλ - λον - ται μα - ζι μα - ζι κι η φύ - σις ὁ - λη

14

Καλὴν ἐσπέραν θα σας πω κι αν εἶναι
 ορισμὸς σας,
 Χριστοῦ την θεῖαν γέννησιν να πω
 στ' αρχοντικὸν σας.
 Χριστὸς γεννιέται σήμερον στην
 Βηθλεέμ την πόλν,
 οι ουρανοὶ ἀγάλονται, μαζί κι η φύσις
 ὀλη.
 Γεννιέται μες το σπήλαιον, στην
 φάτην των ἀλόγων
 ο Βασιλεύς των ουρανῶν και ποιητής
 των ὀλων.

Ἀγγέλοι εἰς τον ουρανὸν ψάλλουν το
 εν υψίστοις
 και κάτω φανερώνεται η των ποιμένων
 πίστις.
 Που την Περσιάν ἐρχονται τρεις μάγοι
 με τα δῶρα
 ἕναν ἀστέριν λαμπερὸν τους ὀδηγεῖ
 στην χώραν.
 Ὅταν ἐφτάσασι κι οι τρεις, με πόθον
 ἐρωτούσιν
 πού ἐγεννήθη ο Χριστὸς, να παν να
 τονε βρούσιν..

► Εσείς λέτε τα κάλαντα; Μοιάζουν τα κάλαντα που τραγουδάτε στην περιοχή σας με αυτά της Κύπρου; Γνωρίζετε κάλαντα από άλλες περιοχές της Ελλάδας;

► Κοιτάξτε την προηγούμενη εικόνα και συζητήστε τι κρατούν τα παιδιά που τραγουδούν τα κάλαντα. Εσείς τι όργανα χρησιμοποιείτε για να πείτε τα κάλαντα;

► Τα κάλαντα είναι ένα από τα έθιμα της γιορτής των Χριστουγέννων. Ξέρετε άλλα έθιμα; Συζητήστε για τα έθιμα και τις παραδόσεις που γνωρίζετε. Συγκεντρώστε πληροφορίες από την οικογένειά σας για έθιμα που δεν υπάρχουν πια.

Ζωγραφίστε τις ευχές σας

Αυτή είναι η πρώτη χριστουγεννιάτικη κάρτα που διατέθηκε ποτέ στο εμπόριο. Το έτος κατασκευής της; Αρκετά μακρινό από την εποχή μας, μάλλον το 1843! Πρόκειται για ένα έργο του Βρετανού ζωγράφου Τζον Χόρσλεϊ. Σχεδιάστηκε για το φίλο του, σερ Χένρι Κολ και δεν έχει σχέση με τις σημερινές κάρτες, όπου συνήθως είναι αποτυπωμένες οι μορφές του Θείου Βρέφους, του Αϊ-Βασίλη ή κάποιο χιονισμένο τοπίο.

Στο κέντρο απεικονίζει μια οικογένεια γύρω από το χριστουγεννιάτικο τραπέζι, ενώ στις δυο πλευρές της αποτυπώνονται σκηνές όπου προσφέρεται φαγητό και ρουχισμός στους απόρους. Δεν θα μπορούσαν βέβαια να λείψουν από την κάρτα οι ευχές και έτσι με κεφαλαία γράμματα υπάρχει το παραδοσιακό: «Χαρούμενα Χριστούγεννα και ευτυχισμένο το νέο έτος».

- Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές βρίσκετε ανάμεσα στην πρώτη χριστουγεννιάτικη κάρτα και στις κάρτες που στέλνουμε σήμερα;

- Σε ποιους στέλνετε κάρτες τις ημέρες των γιορτών; Ευχηθείτε κι εσείς στους συμμαθητές σας για τις γιορτές με μια κάρτα. Γράψτε τα ονόματά σας σε μικρά χαρτάκια και διπλώστε τα. Τραβήξτε τώρα ένα χαρτάκι. Γράψτε στο παιδί που σας έτυχε τις ευχές σας για τις γιορτές σε μια κάρτα που θα κατασκευάσετε. Τοποθετήστε την κάρτα σας σε ένα φάκελο που θα τον ζωγραφίσετε με χριστουγεννιάτικα σχέδια. Μην ξεχάσετε να διαβάσετε όλες τις κάρτες την ημέρα της σχολικής σας γιορτής.

- Σκεφτείτε πρωτότυπες ιδέες για να κατασκευάσετε τις κάρτες σας. Δίπλα βλέπετε την κάρτα του Αλέξανδρου που βρίσκεται στη συλλογή του Μουσείου Ελληνικής Παιδικής Τέχνης. Να πώς την κατασκεύασε:

Κάλυψε το χαρτί με πολύχρωμα λαδοπαστέλ. Στη συνέχεια το σκέπασε από άκρη σε άκρη με μπλε τέμπερα και όταν αυτή στέγνωσε, χάραξε με μια οδοντογλυφίδα τη χριστουγεννιάτικη εικόνα της κάρτας του.

Παιδική εφημερίδα της Καθημερινής.
Οι Ερευνητές πλάι παντού, 18/11/2004

Η μπουγάδα του Αϊ-Βασίλη

Σήμερα ο Αϊ-Βασίλης ξυπνά απ' τα χαράματα. Έξι μόνο μέρες μένουν ως την παραμονή της Πρωτοχρονιάς κι ένα σωρό δουλειές τον περιμένουν: να τυλίξει τα τελευταία του πακέτα, να επισκευάσει το έλκηθρό του, να ετοιμάσει την επίσημη στολή του, αυτή την κόκκινη, που βάζει μια φορά το χρόνο στο μοίρασμα των δώρων.

Για να δει αν είναι εντάξει, την ξεκρεμά από την ντουλάπα του και, βάζοντας τα γυαλιά του, την εξετάζει προσεκτικά.

«Μια χαρά είναι! Ένα σιδερωματάκι θέλει μόνο».

Όμως οχ! Εκεί μπροστά...ένας απαίσιος μαύρος λεκές στολίζει το αριστερό του μανίκι.

«Κοίτα να δεις! Ένας τεράστιος λεκές. Σίγουρα θα έγινε από τις καπνιές σε κάποια καμινάδα» ψιθυρίζει ο Αϊ-Βασίλης και νευριασμένος τη χώνει βιαστικά μέσα στο πλυντήριο.

Μετά από λίγο βγαίνει στην αυλή, ν' απλώσει την μπουγάδα του. Πρώτα κρεμάει τις κάλτσες του, ύστερα τη φανέλα, το μακρύ του σώβρακο, το σκούφο του, το πουκάμισο και τελευταία το σακάκι και το παντελόνι του.

«Ποπό! Ζημιά! Αδύνατον!» φωνάζει απελπισμένος.

Το πανωφόρι με τις άσπρες γούνες, το γυαλιστερό του παντελόνι, το πουκάμισο, οι κάλτσες μαζί με το σκουφί του, κρέμονται στο σχοινί αγνώριστα! Έχουν γίνει μικρά, τόσο μικρά, που δε χωρούν να μπουν μήτε στο μικρό του δαχτυλάκι.

«Τι θα φορέσω τώρα;» ανησυχεί. «Πώς θα μοιράσω τα δώρα; Δεν έχω άλλα επίσημα ρούχα! Πού να βρω καινούρια; Κάτι πρέπει να σκεφτώ» βηματίζει πέρα δώθε. Όσπου τελικά το πρόσωπό του φωτίζεται.

«Γιούπι! Το βρήκα! Θα ζητήσω από τα παιδιά να με βοηθήσουν» αποφασίζει και, δίχως να χάσει καιρό, απλώνει στο πάτωμα ένα χάρτη με όλους τους τόπους της γης.

«Μμμ! Μάλιστα! Θα τους στείλω από ένα γράμμα» ψιθυρίζει. Αμέσως κάθεται στο γραφείο του και γράφει πέντε όμορφα γράμματα.

Από τα παιδιά της Αφρικής ζητά να του στείλουν ένα πουκάμισο, από τα παιδιά της Ασίας μάλλινες κάλτσες, από τα παιδιά της Αμερικής ένα σακάκι με ζεστές γούνες, από τα παιδιά της Αυστραλίας ένα μακρύ παντελόνι κι από τα παιδιά της Ευρώπης ένα σκούφο. Όλα σε μεγάλο νούμερο.

Όταν τελειώνει το γράψιμο, πηγαίνοντας στην άκρη του ουρανού, τα σκορπίζει πάνω

στη γη. Οι φάκελοι σαν χάρτινη βροχή φτάνουν στα χέρια των παιδιών, σε κάθε γωνιά του κόσμου.

Ε! Από εκείνη τη στιγμή, ο Αϊ-Βασίλης σουχία δεν μπορεί να βρει. Μια έννοια τον βασανίζει.

«Θα πιστέψουν στο γράμμα μου τα παιδιά και θα μου στείλουν ό,τι τους ζητώ ή θα το πάρουν για αστείο και θα γελάσουν;» αναρωτιέται.

Κάθε φορά που ακούει θόρυβο, τρέχει στην πόρτα. Μα του κάκου... Περνά μια μέρα... δυο... τρεις... τίποτα ακόμα. Σαν ξημερώνει πια κι η τελευταία μέρα, πριν την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, κοντεύει να σκάσει από τη στενοχώρια.

«Μα πουθενά; Ούτε ένα παιδί δε με σκέφτηκε; Εγώ ποτέ δεν ξέχασα κανένα» παραπονιέται στριφογυρίζοντας στο κρεβάτι του.

Μα άξαφνα, μέσα στη νύχτα, ντριν ντριν το κουδούνι χτυπά. Μπροστά στην πόρτα, πέντε μεγάλα πολύχρωμα πακέτα τον περιμένουν.

«Ζήτω! Ήρθαν τα δώρα μου! Τα παιδιά με θυμήθηκαν» φωνάζει καθώς ξετυλίγει με λαχτάρα. «Να το κόκκινο σακάκι! Το παντελόνι! Το φαρδύ πουκάμισο! Οι ζεστές καλτσούλες κι ο θαυμάσιος σκούφος με το χρυσό κουδουνάκι στην άκρη του».

«Είναι καταπληκτικό! Είναι υπέροχο ν' ανοίγεις πακετάκια που μέσα τους υπάρχουν πανέμορφα δωράκια...» τραγουδά, δοκιμάζοντας ένα ένα τα κομμάτια της ολοκαίνουριας φορεσιάς του.

«Μμμ! Άργησα, μα επιτέλους το κατάλαβα! Τώρα ξέρω γιατί με περιμένουν με λαχτάρα και μ' αγαπούν τόσο πολύ μικροί, μεγάλοι» μουρμουρίζει κλείνοντας πονηρά το μάτι στον καθρέφτη.

Κι επειδή ο καημένος ο Αϊ-Βασίλης πρώτη, μα πρώτη, φορά στη ζωή του παίρνει δώρα, βάζει τα κλάματα από τη χαρά του.

- Γιατί ο Αϊ-Βασίλης ξύπνησε πολύ πρωί;
- Τι νομίζετε ότι ένιωσε ο Αϊ-Βασίλης, όταν είδε τη ζημιά που έπαθε η μοναδική στολή του;

- Πώς αντιμετώπισε το πρόβλημα;

- Γιατί στο τέλος έβαλε τα κλάματα;
- Αν σας ζητούσε ο Αϊ-Βασίλης να φτιάχνετε γι' αυτόν ένα δώρο, τι θα του φτιάχνατε;

Η μοσχομυριστή βασιλόπιτα

Κάθε Πρωτοχρονιά περιμένω με λαχτάρα την πεντανόστιμη βασιλόπιτα. Πρωτοχρονιά χωρίς βασιλόπιτα δε γίνεται. Γίνεται; Έχει την πρώτη θέση στο τραπέζι. Η βασιλόπιτα κόβεται και μοιράζεται για να εξασφαλιστεί η ευτυχία και η υγεία των μελών της οικογένειας τη νέα χρονιά. Μέσα στη βασιλόπιτα βάζουν πάντα ένα νόμισμα ή ένα κομμάτι χρυσού.

Βασιλόπιτα γλυκιά
Πάντα την Πρωτοχρονιά
Τρώμε όλοι με χαρά
Με καλούδια και χρυσά.

Όμως πώς φτιάχνεται αυτή η μοναδική λαχταριστή και γευστική βασιλόπιτα;

Θέλετε μία συνταγή
Εντελώς αυθεντική
Συνταγή πραγματική
και μαζί... μοναδική;

Δυο ειδών υλικά χρειάζεται
η νοικοκυρά. Υλικά για τη γεύση
και υλικά για τη διάθεση.

Για να φτιάξουμε μια γνήσια παραδοσιακή βασιλόπιτα χρειαζόμαστε:

- 1 φλιτζάνι τσαγιού γάλα φρέσκο μ' ένα φλιτζάνι κέφι**
- 2 κουταλάκια γλυκού μαγιά με δύο κουταλάκια αισιοδοξία**
- 4 αυγά και τέσσερα χαμόγελα**
- 1 φλιτζάνι βούτυρο γάλακτος με ένα φλιτζάνι κόπο**
- 1 φακελάκι μαχλέπι* κοπανισμένο και ένα φακελάκι υπομονή**
- 2 φλιτζάνια ζάχαρη με δύο φλιτζάνια καλή διάθεση**
- 1 κιλό αλεύρι με ένα κιλό αγάπη**
- 1 κοφτό κουταλάκι γλυκού αλάτι και ένα κουταλάκι όνειρα**
- ξύσμα ενός λεμονιού με λίγες νότες τραγουδιού**
- λίγα ασπρισμένα αμύγδαλα και σπιτική θαλπωρή.**

* μαχλέπι: μπαχαρικό

Αγγελική Μαστρομιχαλάκη- Ζούρα, Να τα πούμε; Να τα πείτε!,
Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά, εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα, 1999

- ▶ Τι περιμένει με ανυπομονησία το παιδί της ιστορίας; Τι περιμένετε εσείς το βράδυ της Πρωτοχρονιάς;

- ▶ Τι είναι αυτό που κάνει αυτή τη συνταγή μοναδική; Κυκλώστε με χρώμα «τα υλικά για τη διάθεση» που χρειάζεται η βασιλόπιτα.

- ▶ Τι γνωρίζετε για το έθιμο της βασιλόπιτας; Από πού πήρε το όνομά της; Ποια άλλα έθιμα του τόπου σας ξέρετε για την Πρωτοχρονιά;

Η Ραλλού σάς προτείνει.

- Άντερσεν Χανς Κρίστιαν, *Το κοριτσάκι με τα σπέρτα*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1996.
- Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά, *Να τα πούμε; Να τα πείτε!*, εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα, 2002.
- Δημόπουλος Ντίνος, *Τέσσερα Χριστουγεννιάτικα Διηγήματα*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2004.
- Εικόνες των Χριστουγέννων*, εκδ. Modern Times, Αθήνα, 1999.
- Ευσταθίου Αναστασία, *Το ατύχημα του Αϊ-Βασίλη*, εκδ. Λιβάνη, Αθήνα, 2005.
- Κοντός Γιάννης - Φασιανός Αλέκος, *Τα Χριστούγεννα έρχονται*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 2005.
- Κυρίτση Ιωάννα, *Η μπουγάδα του Αϊ-Βασίλη*, εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα, 2004.
- Μάστορη Βούλα - Royds Caroline, *Χριστουγεννιάτικες ιστορίες*, εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα, 1988.
- Μπενέντιους Ανν Κέι, *Και επί γης Ειρήνη*, εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα, 2000.
- Ντίκενς Κάρολος, *Χριστουγεννιάτικα κάλαντα*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2004.
- Παντελή Σμαρούλα, *Ο Ζόζα και οι βοηθοί του Αϊ- Βασίλη*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2002.
- Πελασγός Στέλιος, *Η ιστορία της βασιλόπιτας*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2003.
- Ταμπάκης Γιάννης, *agionasilis.gr Ο Χακερέκακος επιτίθεται*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2001.
- Τασάκου Τζένη, *Πού πήγε ο Γερο-Χρόνος;*, εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα, 2004.
- Τριβιζάς Ευγένιος, *Φρικαντέλα, η μάγισσα που μισούσε τα κάλαντα*, εκδ. Καλέντης, Αθήνα, 2004.
- Χόφμαν Ε.Τ.Α., *Ο καρυοθραύστης*, εκδ. Άγκυρα, Αθήνα, 2001.
- Χριστούγεννα για όλους*,
εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2004.
- Ψαραύτη Λίτσα, *Το ελατάκι που δακρύζει*, εκδ. Άγκυρα, Αθήνα, 2004.

Ανθολόγιο: **Ραμπιντρανάθ Ταγκόρ**, «Είσαι ο ουρανός ο απέραντος»
Πρωτοχρονιάτικα κάλαντα της Κεφαλονιάς

9

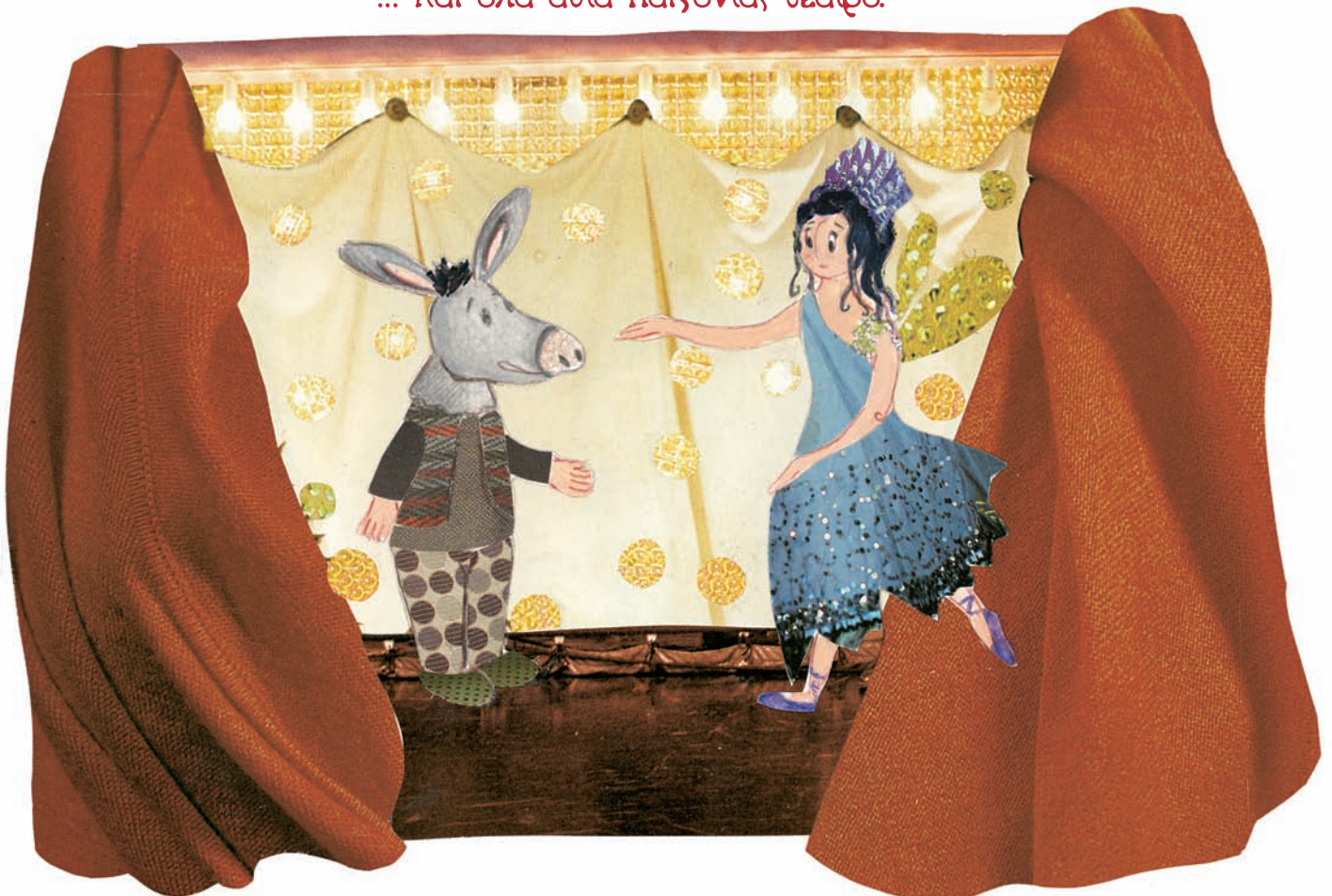
Ενότητα

Η παράσταση αρχίζει...

Σ' αυτή την ενότητα

- Θα μάθουμε:
 - ▶ Να ξεχωρίζουμε ένα θεατρικό κείμενο από άλλα είδη κειμένων.
 - ▶ Να δίνουμε και να ακολουθούμε σωστά οδηγίες κατασκευής.
 - ▶ Να φτιάχνουμε την αφίσα, το πρόγραμμα και τις προσκλήσεις μιας θεατρικής παράστασης.
- Θα μάθουμε επίσης:
 - ▶ Να σχηματίζουμε και να χρησιμοποιούμε τον παρακείμενο και τον υπερσυντέλικο.
 - ▶ Να χρησιμοποιούμε τα χρονικά επιρρήματα.
 - ▶ Να μετατρέπουμε τον ευθύ σε πλάγιο λόγο και το αντίστροφο.
 - ▶ Λέξεις που έχουν σχέση με το θέατρο.
 - ▶ Πώς θα κάνουμε ένα παραμύθι θεατρικό έργο.

... και όλα αυτά παίζοντας θέατρο!

Μια περιπέτεια για το Ρωμαίο

Η οικογένεια του κυρίου Όμηρου ζει σ' ένα ψηλό παλιό κτίριο. Σ' όλο τον κόσμο δεν υπάρχει οικογένεια ποντικών που να ζει σ' ένα τόσο μεγάλο σπίτι! Δεν είναι ένα συνηθισμένο σπίτι, αφού δεν έχει κουζίνα, κρεβατοκάμαρες, σαλόνι και τραπεζαρία αλλά μόνο πολλά καθίσματα και μια τεράστια σκηνή όπου όλα τα απίθανα του κόσμου μπορούν να συμβούν. Το λένε θέατρο.

Ο κύριος Όμηρος έμενε εδώ από πάντα. Θυμάται την πρώτη πρεμιέρα, την πιο λαμπερή απ' όλες. Ήταν μικρούλης τότε κι έμενε με τους γονείς του στην υγρή αποθήκη. Ονειρευόταν όμως ότι μια μέρα θ' ανέβει ψηλά, θα φτιάξει το δικό του ποντικόσπιτο δίπλα στη σκηνή του θεάτρου. Και τα κατάφερε. Σε μια όμορφη τρύπα μεγαλώνει μαζί με τη γυναίκα του τη Λαβίνια, τον αγαπημένο του και μονάκριβο γιο, το Ρωμαίο.

Ο μικρούλης Ρωμαίος δεν έχει δει ακόμα καμιά παράσταση, γιατί οι γονείς του φοβούνται και δεν τον αφήνουν ν' απομακρυνθεί από τη φωλίτσα τους. Όμως ο Ρωμαίος ξέρει χιλιάδες πράγματα για το θέατρο, γιατί ο μπαμπάς του δεν κάνει τίποτα άλλο απ' το να μιλάει γι' αυτό. Όταν ο κύριος Όμηρος διηγείται θεατροϊστορίες, ξεχνάει να φάει και να κοιμηθεί, να πλυθεί, να ντυθεί, να κάνει όλα όσα κάνει δηλαδή ένας συνηθισμένος ποντικομπαμπάς. Ο Ρωμαίος βέβαια δεν ξέρει πώς είναι οι άλλοι, συνηθισμένοι ποντικομπαμπάδες, αφού δε γνώρισε κανέναν άλλον εκτός απ' το δικό του.

Η Λαβίνια, η μαμά του Ρωμαίου, είναι μια όμορφη και χαριτωμένη ποντικίνα, που μοναδικό της όνειρο είναι μια μέρα να παίξει στη σκηνή του θεάτρου, να γίνει δηλαδή θεατρίνα. Ξέρει όλα τα έργα απέξω κι ανακατωτά και κάθε φορά που ο μικρός Ρωμαίος είναι κακόκεφος του προτείνει:

— Πες μου, τι θες να σου παίξω; Κωμωδία ή δράμα; Δηλαδή αστείο ή λυπητερό;

Είναι οι καλύτερες στιγμές αυτές για το Ρωμαίο: όταν έξω βρέχει, όταν ο μπαμπάς του έχει θυμηθεί να του φέρει ένα νόστιμο τυράκι κι όταν η μαμά του παίζει θέατρο.

Ο Ρωμαίος δεν έχει πάει σχολείο αλλά ξέρει ένα σωρό πράγματα. Δίπλα στο σπίτι τους υπάρχει ένα ράφι

με βιβλία. Ο Ρωμαίος έχει ήδη δει σε φωτογραφίες τα ζώα του δάσους, τα ζώα του αγροκτήματος, τα ζώα του Βόρειου Πόλου. Έχει δει πολλά βιβλία για το θέατρο. Ξέρει δηλαδή ότι το θέατρο είναι ένας μεγάλος καθρέφτης της ζωής. Όλα όσα συμβαίνουν στη ζωή μπορείς να τα δεις στο θέατρο. Κι όχι μόνο αυτά: μπορείς να δεις κι άλλα, πολλά. Όσα μπορείς να ονειρευτείς, να φανταστείς.

Μαρία Παπαγιάννη, *Μια περιπέτεια για το Ρωμαίο*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2003 (διασκευή)

1. Γνωρίστε από κοντά την ποντικοοικογένεια που αγαπάει το θέατρο τόσο πολύ, απαντώντας στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Πώς είναι το σπίτι του κυρίου Όμηρου; Μοιάζει με το δικό σας;
- Σε ποια σημεία του κειμένου φαίνεται ότι ο κύριος Όμηρος, η Λαβίνια και ο Ρωμαίος λατρεύουν το θέατρο;
- Ποιο ήταν το όνειρο του κυρίου Όμηρου και ποιο της Λαβίνιας; Ποιος από τους δύο πραγματοποίησε το όνειρό του; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.
- Ποιες είναι οι καλύτερες στιγμές για το Ρωμαίο;

2. Βρείτε έναν άλλον τίτλο για το κείμενο και γράψτε τον εδώ.

.....
.....

3. Ο Άλκης, μαθητής της Δ΄ τάξης, σκέφτεται να γράψει στη φίλη του την Ισμήνη, που ονειρεύεται να γίνει ηθοποιός, για το μικρό Ρωμαίο που αγαπάει το θέατρο όσο κι εκείνη.

Βοηθήστε τον να γράψει με λίγα λόγια την ιστορία του Ρωμαίου.

- ▶ Αριθμήστε κάθε παράγραφο του κειμένου και γράψτε έναν τίτλο για την κάθε μια στο πλάι της.
- ▶ Υπογραμμίστε τις λέξεις ή τις φράσεις «κλειδιά» κάθε παραγράφου.
- ▶ Χρησιμοποιήστε τους τίτλους των παραγράφων και τις λέξεις «κλειδιά» και γράψτε στο τετράδιό σας την περίληψη της ιστορίας σε λίγες γραμμές.

4. Ο κύριος Όμηρος έχει διηγηθεί πολλές θεατροϊστορίες στο μικρό Ρωμαίο. Αυτός όμως δεν έχει παρακολουθήσει ακόμα καμιά παράσταση.

Τα χρωματισμένα ρήματα αναφέρονται σε κάτι που άρχισε στο παρελθόν και έχει τελειώσει τη στιγμή που μιλάμε. Τα ρήματα αυτά βρίσκονται σε χρόνο παρακείμενο.

Η γραμμή του χρόνου

Παρελθόν

Παρόν

Μέλλον

Παρακείμενος

(έχω δέσει)

(έχω δεθεί)

Ενεστώτας

(δένω)

(δένομαι)

Παρατηρήστε πώς κλίνεται ο παρακείμενος της ενεργητικής και παθητικής φωνής στην οριστική έγκλιση:

Παρακείμενος	
Ενεργητική φωνή	Παθητική φωνή
έχω δέ σει	έχω δε θεί
έχεις δέ σει	έχεις δε θεί
έχει δέ σει	έχει δε θεί
έχουμε δέ σει	έχουμε δε θεί
έχετε δέ σει	έχετε δε θεί
έχουν δέ σει	έχουν δε θεί

Συμπληρώστε τα κενά με τα ρήματα που είναι στην παρένθεση στον παρακείμενο για να δείτε πόσο αγαπάει η οικογένεια του Ρωμαίου το θέατρο:

Οι γονείς του Ρωμαίου _____ (επισκέπτομαι) πολλά θέατρα και _____ (παρακολουθώ) αρκετές παραστάσεις. Ο κύριος Όμηρος _____ (συναντώ) πολλούς σημαντικούς ανθρώπους του θεάτρου και _____ (συζητήσει) μαζί τους.

Σήμερα, το θέατρο όπου μένουν έχει πρεμιέρα με την παράσταση «Υπηρέτης δύο αφεντάδων». Η Λαβίνια _____ (ετοιμάζομαι) από νωρίς και _____ (ντύνομαι) επίσημα. Ο Ρωμαίος που δεν _____ (βλέπω) ακόμα καμία θεατρική παράσταση τους παρακάλεσε να τον πάρουν μαζί τους.

5. Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου ανακαλύψτε τρία επίθετα από το σχήμα των γραμμάτων τους:

Οοοοοοοο

οοοοοοοοο

οοοοοοοο

6. Ο Άλκης έχει την επόμενη εβδομάδα τα γενέθλιά του. Η Ισμήνη αποφάσισε, αντί για δώρο, να τον καλέσει να πάνε μαζί στο θέατρο. Έψαξε με τη μητέρα της στην εφημερίδα και βρήκε μια καλή κριτική για το έργο «Υπηρέτης δύο αφεντάδων» του Μολιέρου. Έλειπαν όμως κάποιες πληροφορίες σχετικά με το πού βρίσκεται το θέατρο όπου παίζεται το έργο και με το τηλέφωνο επικοινωνίας.

Αναζητήστε και εσείς μαζί με την Ισμήνη στη στήλη «παιδικά θέατρα» τις πληροφορίες που λείπουν.

Νέες Εποχές

Ιδέες και Τέχνες, Γράμματα, Πολιτισμός, Επιστήμες

ΘΕΑΤΡΟ

Κριτική

Τολμηρό εγχείρημα

Κ. Γκολντόνι: «Υπηρέτης δύο αφεντάδων»

Θέατρο «Κάτια Δανδουλάκη»

Απόδοση: Μάριος Πλωρίτης. Σκηνοθεσία: Κωνσταντίνος Αρβανιτάς
Γιώργος Πάτσας. Μουσική: Σταμάτης Κραουνάκης. Φωτισμοί: Ελ
Κάτιας Δανδουλάκη, με τους Στέλιο Μάινα, Γιάννη Μιχαήλ
Δημητράκοπούλου, Γεωργία Αποστόλου, Κατερί

Η ελεύθερη απόδοση του «Υπηρέτη δύο αφεντάδων» του Γκολντόνι α επιτρέπει στην παράσταση του θεάτρου «Κάτια Δανδουλάκη» να ανα της διαχρονίας. Όλοι οι συντελεστές της παράστασης στοιχειοθετούν αναφοράς που διοχετεύει σαφείς πληροφορίες στο κοινό, το οποίο με τους γκολντονικούς τύπους και να προσεγγίσει τον θαυμαστό κόσμο. Εξάλλου το κοινό θα ωφεληθεί οπωσδήποτε απολαμβάνοντας ερμητική ξεκινώντας από την Κάτια Δανδουλάκη, που υποδύεται τον υπηρέτη Δανδουλάκη, ξεπερνώντας όλους τους ρόλους που έχει μέχρι στιγμής δημιουργεί ενδιαφέρουσα παραστασιακή μονάδα την οποία χαρακτηρίζει διαπαραστατικότητα: η ηθοποιός σε κανένα σημείο του Τρουφάζ θεατάρ της γνώστη σε αυτούς εικόνα της, αποδίδοντας ευθύβολα τις νευρώδες και το συγκινησιακό του «Υπηρέτη δύο αφεντάδων».

Μαρίκα Θωμαδάκη,
εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ, 24/11/1996

ΠΑΙΔΙΚΑ ΘΕΑΤΡΑ	
ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ (Κεραινήσια και Κικιλιάδων) «Στηρήν εις τον νεκρή» του Νίκου Καμνη. Στάθης Σώρος - Παναγιώτης Μορinos - Θάλαρα Παπαδάκη	€210 8679.535
ΑΘΗΝΑΪΣ (Καστοριάς 24-26) «Ανός ο μεγάλος μικρός Σίλας Σπαράνης» του Δημήτρη Αδάμη. Από την ομάδα Μογής Σβούρας - Η συσκευασία των Λοκακομύδων» από την ομάδα Σπυροπούλου	€210 3480.000
ΑΘΗΝΑ (Βουκουρεστίου 10) «Η του υίου ή του μίχου» του Γιάννη Πρατσάνη	€210 3312.343
ΑΛΚΥΟΝΙΣ (Πολυτεχνείου 42-46) «Ολόκληρο Τσίτσι» του Κάρλου Νίκους. Γιώργος Λιβάνος - Φώτης Σβούρας	€210 8815.402
ΑΝΟΙΚΤΟ (Καίτη και Γλυκή) «Το από τον αυτοκράτορα» του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν	€210 6445.749
ΑΡΓΥ (Ελευθερίου 15, Μεταξουργείο) «Το κόκκινο σκουφί» της Μαρίας Κάλυπταρη. Φωτεινή Μπίναρη - Λαμπρος Παπαγιάννης - Μαρία Κότσιου	€210 5201.684
ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ (Πλατεία και Προσφίτου δανής) «Τζιμ το τζιτζι» του Ελνίκου Τριβιά. Από τη θεατρική ομάδα Μίμω Πράξινη	€210 3467.735
ΓΛΑΦΙΑ (Πειραιώς 7) «Το Λευκίνο του Αλιανί». Τάσος Κωστής - Μίχης Τσαγκάνη	€210 3609.400
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΛΙΔΕΑΣ (Κράμμου 123 και Φιλαρέτου) «Μαρίτσα». Από το θέατρο Νέων	€210 9587.715
ΔΙΑΝΑ (Πειραιώς 7) «Τουραντό» - Ένα παραμύθι από μακριά» από τον οργανισμό Δελφινάκια	€210 3626.956
ΕΘΝΙΚΟ - ΠΑΙΔΙΚΟ ΣΤΕΚΙ (Πανεπιστημίου 48) «Η Λάρα των Πουλιών» (από τους «Ορνίθες» του Αριστοτέλη σε διασκευή του Γιάννη Καταπόπουλου)	€210 3301.881
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΝΗ (Κεφαλ. Βουλγαρίας 326) «Ο Καρραγκιάνης ματρός» από τον χώρο Αθηνών	€210 9656.981
ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ (Σαράη 11) «Το φερό του άρκου» της Άννα Σπυρί από το ομάδα θέατρο καίριας Πρόσων Αίγλη	€210 3319.478
ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΑ (Μαιμάκου 12 και Αλφειών) «Το μυστήριο της Αισωνίας» από το θέατρο μαριονέτας Βασιλ	€210 5138.067
ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ (Φυρνίου 10) «Πετρο Παν» του Τζέιμς Μπάρν. Από το θέατρο του Ηλιού	€210 3231.591
ΘΗΣΕΙΟΝ (Τουρνολίτου 7, Φυρνή) «Αί Τρεπιδόν» από το θέατρο μαριονέτας Βασιλ Βασιλάνη	€210 3255.444
ΘΥΜΕΛΗ (Μουσικολογίου 32) «Ο βασιλιάς βέβρακος» των αδελφών Γκέρμ. Ελλη Λορέντ - Λέσχη Βρασιλίν	€210 8657.677
ΙΛΙΔΙΑ - ΗΤΙΣΙΔΗ (Παπαδομαντουλοπούλου 4) «Η μάχηση και το θαλάσσιο» από την παιδική ομάδα Κιβώτες του Γιώργου Φωταζοπούλου	€210 7250.657
ΚΑΤΙΑ ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗ (Ηρ. Μελισίου και Πατισίων) «Υπηρέτης δύο αφεντάδων» του Κάρλο Γκολντόνι	€210 8640.414
ΚΑΤΟ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΦΥΡΑ (Πλατεία ηλ. σταθμού Ν. Φαίηρου) «Ερωτά ντε Μπρεζερ» του Εντμούντ Ροστάν. Γιάννης Τσιώρης - Ρούλα Σταμάτη	€210 4816.200
ΚΙΒΩΤΟΣ (Πειραιώς 115) «Ηράνις, ο άρμας των Ολυμπιακών Αγώνων» της Κάμεν Ρουβίλη	€210 3417.000
ΛΑΜΠΙΕΤΗ (Κεφαλ. Αλεξάνδρος 106) «Το γεωργικό κομμάτι» του Ευγένιου Τριβιά. Μανώλη Κοκκινογιάννη - Άρης Πρωτόπαπας - Έλενα Καραγιάννη	€210 6463.685
ΜΙΚΡΗ ΠΟΡΤΑ (Μουσικολογίου 59) «Ο Ελαφροπόδα» της Ζένας Καλογεροπούλου. Κώστας Βασιλάκης - Μαρία Καραγιάννη	€210 7711.333
ΜΙΝΔΑ (Πατισίων 91) «Όμοιο κακαριόνης νιάτης» του Γουίλιαμ Σαίπηρ. Στάθης Σώρος - Μαρία Καραγιάννη	€210 8210.048
ΜΠΡΟΝΤΙΟΥΑΝΗ (Αίγιου Μελισίου και Πατισίων) «Αλέξανδρος ο Μέγας» του Μονιού Βενερά	€210 8820.271
ΝΕΟ ΡΙΑΛΤΟ (Κηφισίας 54) «Ο παραπαιστής του Βασίλη»	€210 8820.271
ΟΡΦΕΑΣ (Π...	

Ένας Αρλεκίνος από χαρτί

Η παράσταση «Υπηρέτης δύο αφεντάδων» άρεσε πολύ στα δύο παιδιά. Η Ισμήνη ενθουσιάστηκε από τη στολή του Αρλεκίνου, ο οποίος πρωταγωνιστούσε σε αυτήν την παράσταση. Μετά από λίγες μέρες έπεσε στα χέρια της ένα παιδικό περιοδικό όπου είδε την παρακάτω σελίδα...

Υλικά:

- Χρωματιστά χαρτόνια
- Κόλλα
- Κομφετί
- Πούλιες
- Ψαλίδι

Εκτέλεση:

Κόβουμε επτά γεωμετρικά σχήματα από τα χρωματιστά χαρτόνια: έναν κύκλο, δύο τρίγωνα ισόπλευρα (το ένα μικρό και το άλλο μεγαλύτερο) και τέσσερα τρίγωνα ισοσκελή (δύο μικρά και δύο μεγαλύτερα). Για να φτιάξουμε ένα ισόπλευρο τρίγωνο, φροντίζουμε όλες οι γωνίες του να είναι ίσες, δηλαδή κάθε γωνία του να είναι 60° . Ενώ για να φτιάξουμε ένα ισοσκελές, πρέπει μόνο οι δυο γωνίες του να είναι ίσες.

Αρχικά κολλάμε τον κύκλο-κεφάλι πάνω στο χαρτόνι, μετά το μικρό ισόπλευρο τρίγωνο για το καπέλο. Κατόπιν κολλάμε το μεγάλο ισόπλευρο τρίγωνο για το σώμα, τα δύο μικρά ισοσκελή τρίγωνα για τα χέρια και τα δύο μεγάλα ισοσκελή τρίγωνα για τα πόδια. Μετά κολλάμε τις πούλιες για τα μάτια του Αρλεκίνου και για τα κουμπιά της στολής του.

Τέλος, επειδή ο Αρλεκίνος παίζει με κάποια μπαλάκια σχεδιάζουμε πάνω από το κεφάλι του κύκλους και τους γεμίζουμε με κομφετί.

Ο Αρλεκίνος σας είναι έτοιμος. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν κάρτα ή μεγάλη αφίσα για την τάξη σας.

Κωνσταντίνα Νικολούλια, Περιοδικό: «Παράθυρο στην εκπαίδευση του παιδιού», τεύχος 13^ο, εκδ. ΩΡΙΩΝ, 2002 (διασκευή)

1. Στο μάθημα της Αισθητικής Αγωγής αποφασίσατε να κατασκευάσετε μια αφίσα με τον Αρλεκίνο για να στολίσετε την τάξη σας. Σιγουρευτείτε ότι έχετε καταλάβει τις οδηγίες κατασκευής του, απαντώντας στις παρακάτω ερωτήσεις.

- Ποια είναι τα υλικά που χρειαζόμαστε για να κατασκευάσουμε τον Αρλεκίνο;
- Πόσα και ποια γεωμετρικά σχήματα από χαρτόνι πρέπει να κόψουμε;
- Τι σχήμα έχει το σώμα του Αρλεκίνου;
- Από τι γεωμετρικά σχήματα σχηματίζονται τα πόδια του Αρλεκίνου;
- Με ποιον τρόπο ολοκληρώνεται η κατασκευή;

2. Υπογραμμίστε τα ρήματα με τα οποία δίνονται οι οδηγίες κατασκευής του Αρλεκίνου. Σε ποια έγκλιση, σε ποιο πρόσωπο και σε ποιο αριθμό βρίσκονται;

- ▮ Ξαναδιαβάστε τις οδηγίες κατασκευής του Αρλεκίνου μετατρέποντας τα ρήματα που δίνουν οδηγίες *κόβουμε, φροντίζουμε, κολλάμε, σχεδιάζουμε και γεμίζουμε* στην προστακτική του αορίστου, π.χ. **Κόψτε** επτά γεωμετρικά σχήματα...
- ▮ Γράψτε τώρα τις οδηγίες μετατρέποντας τα παραπάνω ρήματα στην υποτακτική του αορίστου. Δώστε προσοχή στη σειρά με την οποία πρέπει να γίνουν οι εργασίες.

1. Πρέπει να κόψετε.....
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....
5.
.....
6.
.....

- ▶ Με πόσους και ποιους διαφορετικούς τρόπους λοιπόν μπορούμε να δώσουμε οδηγίες; Διαλέξτε μία από τις έξι οδηγίες κατασκευής του Αρλεκίνου και γράψτε την με όσους τρόπους μάθατε.

.....

.....

.....

.....

- ▶ Συζητήστε στην τάξη σε ποια περίπτωση θα ταίριαζε να χρησιμοποιήσετε καθέναν απ' αυτούς τους τρόπους.

3. Στην κατασκευή του Αρλεκίνου διαβάσαμε ότι για να φτιάξουμε ένα ισόπλευρο τρίγωνο, φροντίζουμε όλες οι **γωνίες** του να είναι ίσες.

Συμπληρώστε τις παρακάτω φράσεις με τις λέξεις που ανήκουν στην οικογένεια της λέξης **γωνία**.

(γωνιά, τετράγωνο, γωνίσα, γωνιακός, γωνία)

- ❁ Ο πρωταγωνιστής του έργου χτύπησε κατά λάθος στη ενός τραπέζιου που βρισκόταν στο κέντρο της σκηνής.
- ❁ Όλοι οι ηθοποιοί κάτι είχαν να πουν για τα παράξενα κοστούμια της παράστασης, εκτός από την πρωταγωνίστρια. Κάθισε στη της και δεν ανακατεύτηκε.
- ❁ Ο Ρωμαίος, όταν άρχισε η παράσταση, κρύφτηκε σε μια της σκηνής.
- ❁ Ο κύριος Όμηρος ψωνίζει από το μαγαζί απέναντι από το θέατρο.
- ❁ Ο Ρωμαίος δεν πρόσεξε τις οδηγίες κατασκευής και έφτιαξε το καπέλο του Αρλεκίνου

4. ▶ Συμπληρώστε στις παρακάτω προτάσεις τις λέξεις από το κείμενο που μας δείχνουν με **ποια σειρά** ακολουθούμε τα βήματα για να κατασκευάσουμε τον Αρλεκίνο.

- ❁ πρέπει να κολλήσουμε τον κύκλο-κεφάλι.
- ❁ κολλάμε το μεγάλο τρίγωνο για το σώμα.
- ❁ κολλάμε τις πούλιες για τα μάτια του Αρλεκίνου και για τα κουμπιά της στολής του.
- ❁ σχεδιάζουμε πάνω από το κεφάλι του κύκλους και τους γεμίζουμε με κομφετί.